

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Transplantace lidských tkání a orgánů III. - mezinárodní výměna tkání a orgánů a obchodování s nimi

Právní úprava odběru lidských tkání a orgánů to není pouze stanovení postupu při jejich odběru, podmínek, za kterých je odběr možno provést či otázka, kterým lidem mohou být orgány implantovány, ale jedná se také o určení podmínek pro mezinárodní výměnu tkání a orgánů a otázka obchodování s lidskými orgány.

Právní úprava odběru lidských tkání a orgánů to není pouze stanovení postupu při jejich odběru, podmínek, za kterých je odběr možno provést či otázka, kterým lidem mohou být orgány implantovány, ale jedná se také o určení podmínek pro mezinárodní výměnu tkání a orgánů a otázka obchodování s lidskými orgány.

Zákon č. [285/2002](#) Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů (dále jen „transplantační zákon“ nebo „zákon“) odstraňuje nejasnosti stávající právní úpravy a stanovuje, že mezinárodní výměna tkání a orgánů je přípustná pouze za předpokladu, že jejím cílem je nalezení nejvhodnějšího příjemce nebo záchrana čekatele na transplantaci, jehož život je bezprostředně ohrožen. Mezinárodní výměna může být prováděna pouze na základě členství České republiky v mezinárodních transplantačních organizacích nebo na základě mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána.

Je namístě otázka, zda právě zmíněné ustanovení dokáže zabránit masovému „vývozu“ orgánů z naší republiky? Toto řeší následující ustanovení § 26 zákona, které umožňuje nabídnout lidskou tkáň nebo orgán do zahraničí v rámci mezinárodní výměny tkání a orgánů pouze tehdy, pokud v České republice není v Národním registru osob čekajících na transplantaci evidován vhodný čekatel nebo se jedná o postup v rámci členství v mezinárodních transplantačních organizacích.

Ze zahraničí lze v rámci mezinárodní výměny přijmout tkáň nebo orgán pouze v případě, že byl odběr proveden k tomu způsobilým zdravotnickým zařízením a způsobem, který je v souladu s platnou právní úpravou země původu. Prokazatelná musí být rovněž zdravotní způsobilost dárce.

Dobře, řeknete si. Zákon sice stanoví, že mezinárodní výměna je povolena, nebude tedy již probíhat nezákonně. Ale kdo zajistí, aby neprobíhali podivné obchody s lidskými orgány, které tak často jsou tématem novinářských článků a reportáží? A komu připadne finanční odměna za odebraný orgán?

Transplantační zákon se alespoň snaží i o odpověď na tuto otázku. Výslovně je stanoveno, že obchodování s tkáněmi a orgány odebranými za účelem transplantace je zakázáno. Aby bylo zabráněno případným nezákonným obchodům, zákon opravňuje k transplantacím pouze transplantační centra zřízená se souhlasem ministerstva zdravotnictví, a dále zřizuje tkáňové banky, které jsou určeny k zajišťování odběrů, dalšího zpracování, vyšetřování, konzervaci, skladování a distribuci tkáňových štěpů pro transplantace. Dalšími právními instituty zavedené transplantačním zákonem, jejichž účelem je rovněž zabránit nebo alespoň co nevíce ztížit obchodování s orgány jsou povinná registrace ve zdravotnických registrech souvisejících s transplantacemi, povinnost vést přesné záznamy o provedených transplantacích a další (blíže o některých institutech viz články

Transplantace lidských tkání a orgánů I. a II.).

Zákon dále stanoví, že lidské tělo a jeho části nesmějí být jako takové zdrojem finančního prospěchu nebo jiných výhod. Z předcházející věty vyplývá, že dárce ani např. jeho pozůstalí či dědicové nemají žádné právo uplatňovat vůči příjemci orgánů ani vůči transplantačnímu centru žádné nároky. Zákon dokonce toto jednání výslovně zakazuje.

Ani transplantační centra tedy nemohou slibovat dárcům orgánů žádnou finanční náhradu za odebraný orgán ani takový poplatek požadovat od příjemců. Otázka placení za samotné provedení transplantace včetně provedení různých testů a zkoušek je věcí jinou, zcela přesahující rozsah transplantačního zákona.

Zakázáno podle transplantačního zákona je rovněž inzerování a reklama za účelem poptávky nebo nabídky tkání a orgánů. Za porušení tohoto zákona lze zdravotnickému zařízení či právnické nebo fyzické osobě lze uložit pokutu až do výše 500 000 Kč.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právní průvodce českou krajinou](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)